

TAIVAALLA ON MUITAKIN KUIN SYNKKIÄ PILVIÄ

Neljä syytä olla optimistinen

Moni oikeistopoliitikko on viime aikoina antanut ymmärtää, ettei Suomen kestävyysvajetta saada kuntoon kuin hyvinvointivaltiopalveluita leikkaamalla, ja että minkä tahansa muun lupaaminen on tässä taloudellisessa tilanteessa vastuutonta. Vasemmistossa puolestaan valitetaan, ettei maata ole ikinä johdettu näin huonosti, ja että viime vuosina tapahtuneet päätökset köyhien aseman kurjistamisesta varmistavat, että tulevaisuudessa asiat ovat vieläkin huonommin. Me vihreät emme ole sen optimistisempia, vaan tiedemiesten uskollisella tuella maalailemme lohdutonta kuvaa planeettamme tulevaisuudesta, jos kulutuskeskeinen meno jatkuu entisellään.

Kuinka huonosti asiat oikeasti ovat? Epäilemättä useammankin tilaston valossa hyvinkin huonosti, niin että toisinaan negatiivisissa tilannearvioissaan on oikeassa oikeisto, toisinaan vasemmisto, toisinaan vihreät ja pahimmassa tapauksessa kaikki yhtä aikaa.

Mutta tämä ei ole koko totuus. Moni asia on hyvin, kirjaimellisesti ottaen sata kertaa paremmin kuin ennen vanhaan. Myös hyvät uutiset ja tilastot ovat osa totuutta, ja myös ne tulee ottaa huomioon nykytilannetta analysoidessamme ja päätöksiä tehdessämme.

Tässä neljä suosikkiani, joihin olen viime kuukausina törmännyt. Neljä vakavasti otettavaa, liian vähälle huomiolle jäänyttä ja päivää piristävää näkökulmaa nykyhetkeen. Nämä todistakoon omalta osaltaan, että oikeilla poliittisilla päätöksillä meidän on mahdollista tehdä maailmasta entistäkin inhimillisempi paikka.

Gapminder.org -kansalaisjärjestön tilastot

Tiesitkö, että kaksisataa vuotta sitten keskimääräinen elinikä oli kaikissa maailman valtioissa alle 45 vuotta, kun se on nykyisin, antibioottien, rokotusten ja elintason nousun ansiosta, joka ikisessä valtioissa yli 45 vuotta. Samasta lähteestä käy ilmi, että luonnonkatastrofeissa vuosittain kuolleiden määrä on vuosisadassa pudonnut puolesta miljoonasta sataan tuhanteen, ja että äärimmäisessä köyhyydessä elävien määrä on viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana lähes puolittunut. Mitä koulutukseen tulee, niin nykyisin kolme-

kymppiset naiset ovat maailmanlaajuisesti tarkasteltuna käyneet koulua lähes yhtä pitkään kuin miehet: miehet kahdeksan, naiset seitsemän vuotta. Perusterveydenhuollon saralta järjestö tietää kertoa, että yli 80% maailman vauvoista saa nykyisin rokotukset.

Professori Steven Pinkerin kirja The Better Angels of Our Nature

Tutkimuksissaan Pinker on tarkastellut väkivaltaisten kuolemien määrää suhteessa maailman kulloiseenkin väestöön. Tähän tilastotieteelliseen materiaaliinsa vedoten Pinker vakuuttaa, että maailma ei ole koskaan ollut niin rauhallinen paikka kuin nykyisin. Murhien, teloitusten, klaanisotien, sisällissotien ja valtioiden välisten sotien uhrimäärät ovat voimakkaassa laskussa, tarkastelipa asiaa sitten vuosituhsien, vuosisatojen tai vuosikymmenten aikaperspektiivillä.

The Fund for Peacen hauraiden valtioiden indeksi

Hauraimpien valtioiden osalta tässä tilastossa ei ole hurraamista, mutta on merkillistä, kuinka vähälle huomiolle tilasto jää meillä Suomessa vuosi toisensa jälkeen. Suomi nimittäin valittiin viime kesäkuussa julkaistussa indeksissä jo neljänä vuotena peräkkäin maailman vakaimmaksi valtioksi. Edellisellä mittauksella Ruotsi oli yhdessä Suomen kanssa kategoriassa "erittäin vakaa," mutta viime vuoden mittauksessa Suomi oli yksin tässä vakaimmassa kategoriassa.

Maailman energiajärjestö IEA:n arviot maailman hiilidioksidipäästöistä vuonna 2014

Maailman yhteenlasketut hiilidioksidipäästöt eivät kasvaneet viime vuonna. Maailman energiajärjestö IEA arvioi, että päästöjen kasvun pysähtyminen ei ollut seurausta maailmantalouden alavirtteisyydestä, vaan tulokset johtuivat oikeanlaisesta politiikasta, määrätietoisista ponnisteluista päästöjen vähentämiseksi. Hyviä tuloksia saavutettiin ennen kaikkea Kiinassa, mutta myös vauraissa teollisuusmaissa.

Maailmanparantamiseen on vaikea uskoa, jos ei ole tietoinen historiallisista onnistumisista. Tarvitaan rohkeita visioita ja kykyä nähdä pidemmällä perspektiivillä. Yksi tällainen onnistuminen, josta voimme ottaa opiksi, oli orjakaupan kieltäminen. Orjuuden ollessa yleinen käytäntö ja talouden perusta Amerikassa orjakauppaa harjoittivat maailman rikkaimmat ja vaikutusvaltaisimmat valtiot Euroopassa. Tuolloin suurin osa ihmisistä, jotka pitivät orjuutta moraalisesti vääränä, pitivät sen lakkauttamista epärealistisena. Muutoksen aikaansaamiseksi tarvittiin pieni ja äänekäs joukko ihmisiä, jotka kykenivät näkemään tilanteen oman aikansa kontekstia laajemmin, jotka uskoivat muutoksen mahdollisuuteen ja alkoivat muokata yleistä mieltä pidettäväksi ja vaikuttavaksi päätöksentekijöihin. Positiivisista kehityskuluista huolimatta työtä on vielä jäljellä – ilmastonmuutos, maailmankaupan epäoikeudenmukaisuus ja konfliktit ja ruokkiva sotateollisuus tulevat ensimmäisenä mieleen. Ensimmäinen askel maailman muuttamisessa paremmaksi on nykyisyyden ja historian tuntemus, historian onnistumisista ja epäonnistumisista opiksi ottaminen.

TIMO VIRTALA

Eduskuntavaaliehdokas

Loviisan Seudun Vihreiden puheenjohtaja
Loviisan Rauhanfoorumin pääsihteeri

Sisäsivuilla:

TARJA CRONBERG

YDINASERIISUNNAN UUSI KEHYS

Ydinaseriisunta voi tällä hetkellä huonosti. Ydinasevaltiot, niin ne viisi virallista (Kiina, Venäjä, USA, Ranska ja Britannia) kuin neljä "epävirallista" eli Intia, Pakistan, Israel ja Pohjois-Korea eivät suinkaan ole vähentämässä aseistustaan.

sivu 3

JUSSI OJALA

VAIKUTTAVAA KEHITYSYHTEISTYÖTÄ

Oikeudet eivät tule ilman velvollisuuksia: kansainväliset ihmisoikeussopimukset muodostavat kattavan kehikon, jonka perusteella valtiota voidaan pitää vastuullisena sekä kanavoida niille tukea.

sivu 4

TIMO VIRTALA

KERTOMUKSIA ROHKEUDESTA

sivu 5

JAAKKO HÄMEEN-ANTTILA

JEESUS JA JULKINEN SEKTORI

sivu 6

SALLY ARMBRECHT

TURNING FEAR INTO ACTION

sivu 7

PÄÄKIRJOITUS

Nyt jos koskaan eduskunta tarvitsee joukkoonsa intohimoisia maailmanparantajia, kansalaisjärjestöaktiiveja, rauhan ammattilaisia. Ihmisiä, jotka ymmärtävät, että sodissa, ilmastomuutoksessa, luonnon monimuotoisuuden häviämisessä ja globaalissa epätasa-arvoisuudessa ei ole kyse luonnonvoimista, joille emme voi mitään, vaan poliittisista päätöksistä, joihin on mahdollista, ja joihin meillä on velvollisuus vaikuttaa nykyistä huomattavasti jämäkämmin.

Olen valinnut puolueekseni vihreät, koska koen, että kaikista puolueista selkeimmin juuri vihreät avavat suvaitsevaista, ympäristön kanssa sopusoinnussa olevaa ja kestävään tulevaisuuteen tähtäävää politiikkaa. Aika on kypsä ryhtyä ajamaan myös suuremman kokonaisuuden kuin vaan oman intressiryhmän, alueen tai valtion lyhyen tähtäimen etua.

Kyse on ihmiskunnan kehityksestä. Metsästäjä-keräilijä -ihmiset ajoivat aikoinaan oman klaaninsa etuja, ensimmäiset kaupunkikulttuurit oman kaupunkinsa, kun taas kirjoitustaidon syntymisen aikoihin empatian rajat laajenivat koskemaan saman uskonnon edustajia eri kaupungeissa. Seuraava kehityksen vaihe oli kansallisuusaate, ja juuri parhaillaan välttämisen alue laajenee yhä parempien kommunikaatio- ja liikkumisvälineiden ansiosta koskemaan koko maailmaa.

Toiseen globaalit ongelmat pakottavat meidät tähän. Ilmansaasteet eivät tunne valtioiden rajoja. Ilmastomuutos koskettaa jokaista tämän maapallon asukasta. Intian ja Pakistanin rajakiistat ei ole vain heidän asiansa, vaan kummankin osapuolen ydinaseiden takia myös meidän ongelma. Kalakantojen väheneminen, sademetsien hupeneminen, vesien saastuminen ja globaalit tautiepidemiat voidaan selättää vain ja ainoastaan koko maailman etua ajattelemalla.

Kyse on välttämisestä, ja sitä tarvitsemme lisää myös täällä Suomessa ja Uudellamaalla. Poliitiikan onnistumisen mittari olkoon kaikkein haavoittuvimmissa asemassa olevien tilanne. Valtion talous ei ole sama asia kuin yksityisen tai yrityksen talous. Työttömyyttä lisäävät, koulutukseen, sosiaaliturvaan ja terveydenhoitoon kohdistuvat leikkaukset eivät säästä valtion rahoja, vaan lisäävät kustannuksia tulevaisuudessa.

Tarvitaan uusia työpaikkoja, joita löytyy muun muassa jakamistalouden piiristä ja uudistamalla sosiaaliturvaa kannustinloukkuja poistavan perustulon avulla. Kyse on siitä, miten järjestämme asiat niin, että ihmiset löytäisivät oman paikkansa yhteiskunnassa. Tekemättömien töitä kyllä riittää.

TIMO VIRTALA

TIMO VIRTALA EDUSKUNTAAN 2015 VAALILEHTI
JULKAISIJA Timo Virtala TOIMITUSKUNTA Timo Virtala, Sally Armbrecht, Minerva Martinoff, Timo Noroviita, Anssi Kuisma, Roope Kuisma, Tarja Cronberg, Jaakko Hämeen-Anttila, Jussi Ojala, Aleksi Neuvonen, Ville Hytönen, Jouni Viitala ULKOASU JA TAITTO Minerva Martinoff SIVUN 2 PIIRROS Karri Valkonen MUUT KUVITUKSET, INFO GRAFIIKKA Minerva Martinoff PAINO Urex Oy, Porvoo

PITKÄJÄNTEISTÄ ILMASTOPOLITIIKKAA,
Hyvää talouspolitiikkaa

Vuosi 2014 oli maapallon mittaushistorian lämpimin ja Suomessaakin toiseksi lämpimin. Ilmastomuutosta pidetään yhtenä ihmiskunnan suurimmista haasteista. Helmikuun lopussa ilmaston muuttumista Suomessa seuraava ja ilmastomuutosta tutkiva Ilmatieteen laitos tiedotti YT-neuvotteluista: säästötarve on 4,6 miljoonaa euroa, 85 henkilöä. Valtiontalouden tasapainottamista tarvitaan ja turhaa toimintaa on karsittava. Kuitenkin säästäminen pitkäjänteisyyttä vaativista ilmastotoimista ja päätöksien tueksi tarvittavasta tutkimuksesta voi johtaa väärin investointipäätöksiin ja tulla lopulta kalliiksi veronmaksajille. Esimerkiksi Suomen vaihtelevin lumi-ilmasto on Uudellamaalla. On pidettävä huolta, että ilmastomuutoksen seurauksena muuttuviin olosuhteisiin, kuten vaikkapa runsaslumisten ja vähälumisten talvien vaihtelussa tapahtuviin muutoksiin Uudellamaalla, osataan varautua oikealla tasolla.

Sekä ilmastomuutoksen torjunta että hitaasti, mutta väistämättä etenevään muutokseen varautuminen vaativat johdonmukaista ja pitkäjänteistä politiikkaa. Kun näiden vaalien pääteemaksi näyttää nousevan talous, on hyvä muistaa, että politiikka, talous ja ilmastomuutos kietoutuvat toisiinsa monin tavoin. Poliitikalla tavoitellaan ihmisten hyvinvointia. Valitettavasti fossiilisten polttoaineiden varaan rakentuva talous kuitenkin muuttaa ilmastoa ja edetessään ilmastomuutos puolestaan tulee uhkaamaan ihmisten hyvinvointia ja ympäristöä.

Suomi kuuluu niihin harvoihin maailman maihin, joissa muuttuvasta ilmastosta on sekä haittaa että hyötyä. Jos Suomi olisi muista maista riippumaton saareke, voisimme ilmastomuutoksen kanssa pärjätäkin. Talouden maailmanlaajuisen verkoston kautta ilmastollisten ääri-ilmiöiden ja ilmastomuutoksen kielteiset vaikutukset leviävät kuitenkin nopeasti kaikkialle. Esimerkiksi kuivuus maapallon viljvilla alueilla voi pienentää satoja ja nostaa viljan maailmanmarkkinahintaa. Suomen ei siis kannata olla ottamatta osaa yhteisiin talkoisiin ilmastomuutoksen rajoittamiseksi. Ilmastomuutos kohtelee raskaimmin köyhiä maita, joiden yhteiskunnat eivät ole varustuneet riittävän hyvin sään ääri-ilmiöiden aiheuttamiin tuhoihin. Suomen kehitysyhteistyössä pyritään vahvistamaan ilmastokestävyyttä, tämän linjauksen jatkuminen on turvattava säästöpainneiden allakin.

Suomessa löytyy osaamista, joka oikein suunnattuna auttaa torjumaan ilmastomuutosta ja luo uutta liiketoimintaa. Uusituvan energian ja resurssitehokkuuden teknologioille tulee väistämättä riittämään kysyntää tulevina vuosikymmeninä – ja kysyntä kasvaa sitä mukaa kun ilmastomuutokseen liittyvät riskit alkavat toteutua. Parhaiten näillä maailmanlaajuisilla markkinoilla pärjäävät edelläkävijät, jotka voivat osoittaa referenssejä myös omasta kotimaastaan. Suomella on kiire luoda edellytyksiä yritystoiminnalle, joka auttaa hidastamaan ilmastomuutosta ja samalla auttaa ylläpitämään suomalaista hyvinvointia.

Piirros: Karri Valkonen 2015

Ydinaseriisunnan
uusi kehys

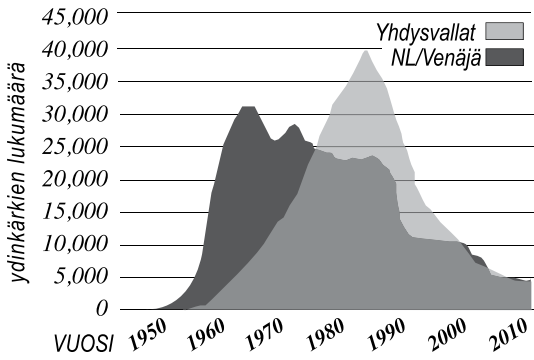
Ydinaseriisunta voi tällä hetkellä huonosti. Ydinasevaltiot, niin ne viisi virallista (Kiina, Venäjä, USA, Ranska ja Britannia) kuin neljä ”epävirallista” eli Intia, Pakistan, Israel ja Pohjois-Korea eivät suinkaan ole vähentämässä aseistustaan. Aseita on tarkoitus modernisoida. Jotkut maat, kuten Kiina ja Pakistan, vieläpä valmistavat lisää aseita. Venäjä ja USA ovat ilmeisesti myös kehittämässä uusia ydinaseita. Esimerkiksi USA panostaa ydinaseisiin seuraavien 30 vuoden aikana 1000 miljardia.

Ydinaseiden inhimilliset seuraukset ovat olleet ydinaseita vastustavien valtioiden ja kansanliikkeiden vastaus tähän varusteluun. Norja, Meksiko ja nyt viime viikolla Itävalta ovat kukin vuorollaan järjestäneet inhimillisiä seuraksia koskevan kokouksen. Nostamalla inhimilliset seuraukset keskusteluun luodaan ydinaseriisunnalle uusi viitekehys, joka koskettaa meitä kaikkia. Mitä tapahtuu, jos sattuu onnettomuus tai tahallinen laukaisu? Onko mailla valmiuksia hoitaa sairaat ja vastata ympäristövaikutuksista? Vastaus on, että mikään maa ei tähän pysty. Lääkärit ja sairaanhoitajat ovat työnsä puolesta ensimmäisten kuolleiden joukossa. Säteilyvaurioiden hoitoon tarvittavia sänkyjä on koko Pohjois-Saksassa viisi.

”Inhimilliset seuraukset” ovat siirtäneet keskustelun pois aseiden määrästä ja niiden sotilaallisesta merkityksestä. Se on antanut äänen niille, jotka ovat henkilökohtaisesti kokeneet ydinaseiden katastrofaaliset seuraukset: Hiroshiman ja Nagasakin iskuissa elonjääneille sekä niille, jotka ovat kärsineet ydinkokeiden seurauksista Semipalatinskissa, Polynesian saaristossa, Utahissa tai Australiassa. Siinä missä heidät tavallisesti on unohdettu, Itävallan kokouksessa Hiroshiman kokenut nainen piti puheen heti YK:n pääsihteerin puheenvuoron jälkeen ja ennen paavin puheenvuoroa.

Myös onnettomuudet ovat nousseet uudella tavalla keskiöön. Niitä sattuu ja on satunut. USA:ssa on ilmestynyt kirja, jossa käsitellään tapahtuneita läheltä piti -tilanteita. Niitä ei ole vain muutama kymmenen, kuten viralliset tilastot vakuuttavat, vaan satoja, ehkä jopa tuhat. Vaarallisim-

Kun ydinaseiden määrä ja niihin liittyvä taitotieto lisääntyy, kasvaa myös sekä tahallisten että vahinkoiskujen riski.

YDINASEIDEN MÄÄRÄN KEHITYS
Yhdysvalloissa ja Venäjä / Neuvostoliitossa

massa tapauksessa ydinasepommikone repeytyi Pohjois-Carolinan yllä ja putosi maahan. Oli suoranaan ihme, että pommit eivät laenneet. Viallinen venttiili pelasti asukkaat sillä hetkellä ydiniskulta. Kun ydinaseiden määrä ja niihin liittyvä taitotieto lisääntyy, kasvaa myös sekä tahallisten että vahinkoiskujen riski.

Itävallan kokouksessa Itävalta sitoutui ydinasekieltoon sekä viemään ajatusta ydinaseiden täydellisestä kiellosta eteenpäin. Ennen virallista kokousta ydinaseiden vastainen kampanja ICAN valmisteli samaa ajatusta. Ydinaseita vastustavien maiden tulisi neuvotella sopimus, joka kieltaa ydinaseet. Vaikka siihen liittyisivätkin ainoastaan ydinaseettomat maat, vaikuttaisi se painostuksena myös ydinase maihin ja ennen kaikkea kansalaisten mielipiteisiin.

Juuri tästä syystä ydinasevaltiot ovat vastustaneet keskustelua inhimillisistä seurauksista. Viisi virallista eivät ole halunneet osallistua kokouksiin ja ovat myös todenneet, että eivät huomioi kokousten tuloksia. Inhiliset seuraukset ovat tiedossa ja juuri siksi pelote toimii, on heidän logiikkansa. Nyt kuitenkin ydinaseviisikon yhteinen kielteinen kanta repesi. Yhdysvallat ja Britannia osallistuivat Wienin kokoukseen, ja USA käytti vieläpä aseistariisuntaa tukevan puheenvuoron. Epävirallisista ydinase maista Intia ja Pakistan ovat osallistuneet kokouksiin tarkkailijoina. Ranska vastustaa voimaakkaasti, eikä edes vastannut Itävallan kutsuun.

Vastakkaiasettelu lisääntyy ja paineet kasvavat. Seuraava tärkeä askel on ydinsulkusopimuksen tarkistuskokous keväällä 2015. Sopimus perustuu siihen, että allekirjoittajamaat eivät hanki ydinaseita ja että viisikko riisuu vähitellen aseensa tavoitteena ydinaseeton maailma. Koska

NYKYTILANNE

Yhdysvallat	4804
Venäjä	4480
Ranska	300
Kiina arviolta	250
Iso-Britannia	225
Pakistan arviolta	120
Intia arv.	110
Israel arv.	80
Pohjois-Korea arv.	10

lähde:wikipedia/commons

ydinaseriisunta ei etene, on odotettavissa että ydinasemaat joutuvat voimakkaan kriitiikin kohteeksi kokouksessa. Nyt onkin aika ottaa kantaa siihen, onko ydinsulkusopimus tarpeeksi tehokas instrumentti ohjaamaan ydinaseriisuntaa. Ydinasekielto (ban) voisi parhaassa tapauksessa johtaa kansainväliseen sopimukseen ydinaseiden kieltämisestä (treaty) vastaten siten biologisten ja kemiallisten aseiden kansainvälisiä sopimuksia.

Tämä artikkeli on julkaistu alun perin Suomen Rauhanpuolustajien Rauhan Puolesta -lehden numerossa 6/2014

TARJA CRONBERG
Kirjoittaja on Rauhanliiton puheenjohtaja

TIMO VIRTALA

Filosofian maisteri, luennoitsija, väkivallattomuusasiantuntija, Loviisan Seudun Vihreiden puheenjohtaja, Loviisan Rauhanfoorumin pääsihteeri (vuodesta 2008), Sarajevo ja sen ympäristö -kirjan kirjoittaja (Savukeidas 2013), Kertomuksia rohkeudesta -radio-ohjelman juontaja, Suomen Kristillisen Rauhanliikkeen varapuheenjohtaja, Suomen Rauhanliiton hallituksen jäsen ja Lapinjärven kunnanvaltuuston tulkki ja varavaltuutettu.

TIMO VIRTALA

Kandidat i Riksdagsvalet
2015 i Nyland

Jag är en 40-årig sociolog från Lapträsk – utbildare, skribent och generalsekreterare för Lovisa Fredsforum. Mitt huvudtema i detta val är miljöskydd och global rättvisa. Mitt modersmål är finska, studiespråket svenska och språket hemma är engelska. Jag har skrivit en bok som behandlar Sarajevo, en föreläsningsspjäs om Arndt Pekurinen som visats regelbundet redan i tio år och dessutom är jag radiovärd för ett program vid namn Berättelser om mod.

Klimatförändringen, krig, undernäring samt det eskalerande försvinnandet av biodiversiteten i naturen är inga naturlagar, utan följer av politiska beslut gjorda av människor. Främjandet av den globala rättvisan samt bekämpningen av klimatförändringen borde vara i centrum av vår politiska aktivitet. Jag kräver skatter på valutaöverföring och på internationell vapenhandel, en mer liberal invandrarpolitik, en höjning av utvecklingsamarbetsanslagen till 0,7 procent samt en beskattningsförändring med förskjutning av tyngdpunkten från arbetsbeskattning mot en beskattning av konsumtion som belastar vår miljö.

Vaikuttavaa kehitysyhteistyötä

Kritiikki kehitysyhteistyötä kohtaan on ollut viime aikoina vilkasta. Suurlähettiläs Kääriäisen viestit tai hänen viestinsä vääristelmät ovat lyöneet poikkeuksellisen hyvin läpi. 0,7 -tavoitteen toteutuminen tuntuu tässä vastatulessa entistä epätodennäköisemmältä. Kehitysyhteistyöjärjestöjen tekemällä työllä tuntuu edelleen olevan suhteellisen hyvä maine – sen laatuun uskotaan. Mutta kun kehitysyhteistyötä ammutaan haulikolla niin sivulliset uhrit pystytään selittämään ja näin myös järjestöt saavat siipeensä. On vaikeaa välttää ajatuksetta että debatissa ei aina nähdä metsää puilta.

Ajatus tai vihjailut siitä, että kehitysyhteistyön kenttä olisi pysähtyneisyyden tilassa, tasaista tarpomista, reaktiivista itseään ruokkivaa toimintaa on puppua. Uskaltaisn väittää että kehitysyhteistyö laajasti ja myös humanitaarinen apu ovat olleet kiihtyvän ja rakentavan itsekritiikin kohteena monta vuotta. Iso linja selittyy parhaiten jo vuosia sitten tapahtuneesta siirtymisestä pois ajatuksesta kehitysyhteistyöstä hyväntekeväisyytenä. Tarpe rustaisten avustustyö oli iso askel eteenpäin, mutta nyt useat isot kehitysjärjestöt sekä myös valtiotoimijat (mm. Suomi) katsovat kehitysyhteistyötä ihmisoikeuksien linssiin – koulutus tai toimeentulomahdollisuudet ovat jokaisen ihmisen oikeuksia. Oikeudet eivät tule ilman velvollisuuksia: kansainväliset ihmisoikeussopimukset muodostavat kattavan kehon, jonka perusteella valtiota voidaan pitää vastuullisena sekä kanavoida niille tukea. Tätä tukea eivät anna vain muut valtiotoimijat vaan nykyään kompetenssia etsitään sieltä kenellä se on, huolimatta siitä puhutaanko kansalaisjärjestöstä, valtiotoimijasta tai kv- järjestöstä. Kirkon Ulkomaanapu on viime vuosina tukenut hyvin konkreettisesti eri ministeriöitä esimerkiksi Somaliassa, Haitilla ja Kambodzhassa.

Aina ei kehitysyhteistyötä ole tehnyt näin. Kun vuosikymmen sitten olin näköalapaikalla Euroopan Unionissa Sudanin Darfurin kriisin ratkaisuyrityksissä, oli työskentely hyvin erilaista kuin nykyään. Eri valtiot ja kansainväliset järjestöt tekivät omaa työtään, omien kumppaniensa (toiset valtiot, kv-järjestöt tai kapinallisetliikkeet) kanssa kun taas järjestötoimijat tekivät töitä lähes yksinomaan omien kumppaniensa kanssa. Mikäli rauhanvälityskysymyksissä katsottiin järjestöihin tai yhteisöihin päin, tämä tapahtui ”top-down” – ajatus alhaalta nousevat prosessista ja johtajuudesta oli vieras. Vain kourallinen järjestötoimijoita pyrki katsomaan isompaa kokonaisuutta ja sijoittamaan omaa erityisosaamistaan tämän kontekstiin – EU:n Sudan-toimiston ovelle ei juuri kolkuttelijoita tullut. Pyrkimys koko ajan tehostaa kehitysyh-

teistyön vaikuttavuutta on kantava ohje-nuora usealle avustustoimijalle. ”Kentälä” tapahtuva muutos on tärkeintä, mutta samalla on keskeistä osallistua kansainväliseen diskurssiin esimerkiksi avun tu-loksellisuudesta. Koko (usein erimieli-nen) kehitysyhteistyön toimijakenttä on panostanut huomattavasti tarkentaakseen fokustaan erityisesti mitä tulee maailman hauraimpien (sodasta toipuvien) valtioiden tukemiseen. Ytimessä on paikallinen omistajuus. Kukaan muu ei voi saada aikaan kestävää muutosta kuin paikalliset toimijat – hallitukset, paikallisyhteisöt, perinteiset- ja uskonnolliset johtajat sekä naiset – mainitakseni muutamia tärkeitä toimijoita. Kun ”modernissa” kehitysyhteistyössä puhutaan avustustyön tekemisestä, tarkoitetaan lähes aina paikallisten toimijoiden tukemista. Vanha fraasi siitä kuinka kansalaisjärjestöt ovat paikalla tekemässä avustustyötä konfliktia ennen, sen aikana ja jälkeen, on ehkä joiltakin osilta paikkansapitävä, mutta se todellinen ja kestävä muutos mitataan siinä vaiheessa kun järjestöt poistuvat. Ja poistua niiden myös pitää – muutosta ja ”tuloksellisuutta” tulee tukea heikoimmassa asemassa olevissa valtioissa. Kun katsotaan Somaliata, Keski-Afrikan Tasavaltaa, Kongon Demokraattista Tasavaltaa tai Etelä-Sudania niin on valitettavasti selvää että nämä maat tarvitsevat pitkään ja huomattavasti nykyistä enemmän tukea ennen kuin Kirkon Ulkomaanapu tai muut toimijat voivat keskittää apunsa muualla.

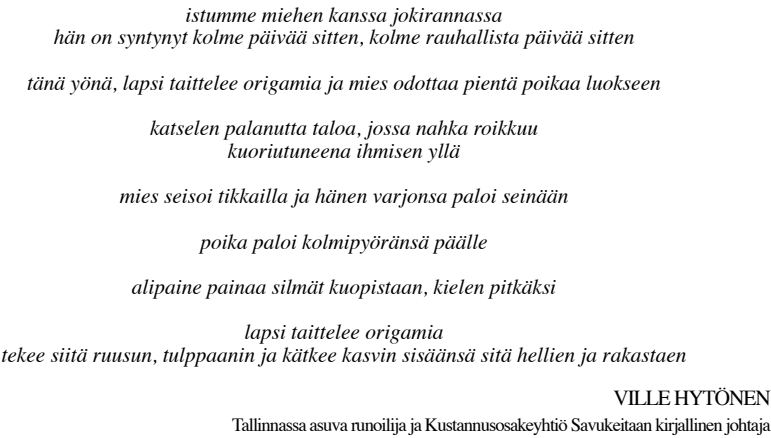
Entä Syyrian konflikti, sen aiheuttamat valtavat pakolaismäärät ja haasteet esimerkiksi koulutuskeskitorille; tai Länsi-Afrika ja Ebolan & sen kerrannaisvaikutusten kanssa kamppailevat yhteiskunnat; ja ratkaistaanko ongelma nimeltä ISIS aseilla ja väkivallalla kuten Talebankin on ”ratkaistu”. Taitaa tässä sittenkin olla vielä case sille 0,7:lle.

Kuuleehan Suomen seuraavat kansanedustajat?

JUSSI OJALA
Kirkon Ulkomaanavun johtava
rauhantyön asiantuntija

LAPSI TAITTELEE ORIGAMIA

Raha, luottamus ja jakamistalous

Jakamistalous on ennen kaikkea ihmiseltä-ihmiselle tai käyttäjältä-käyttäjälle tapahtuvaa tavaroiden ja palveluiden vaihtamista. Monissa tapauksissa siihen liittyy rahaa mutta osassa kyse on palvelusten vaihtamisesta palveluksiin.

Jakamistalous on saanut uusia muotoja internetin ja mobiiliteknologia leviämisenä. Facebookin kaupunginosakohtaiset tavaravaihtoryhmät ovat tästä hyvä esimerkki. Sosiaalinen media tuo samoja kiinnostuksenkohteita jakavat ihmiset helposti yhteen, mahdollistaa asioiden nopean ja tehokkaan neuvottelemisen ja tarjoaa nähtäväksi malleja, joita kopioida muualta. Kyse on toisaalta siitä, että ihmisillä on paljon asioita, joita jakaa mutta joiden jakamisen toteuttaminen on ollut ennen vaikeaa: käytettyjä tavaroita, vuokrattavia huoneita, harrastusvälineitä tai autoja sekä taitoja, joita voisi hyödyntää muidenkin iloksi. Näiden resurssien kanavoimiseen on syntynyt viime vuosien aikana Airbnb:n kaltaisia yrityksiä ja palvelujärjestelmiä. Ne toimivat kyllä perinteisen rahatalouden logiikalla mutta kokemuksellisesti ne ovat vaihtamista ihmiseltä-ihmiselle.

Ihmisillä on vahva tarve kokea olevansa hyödyllinen. Se ei aina eikä kaikille onnistu parhaalla mahdollisella tavalla työn kautta. Esimerkiksi palveluiden ja tavaroiden vaihtojärjestelmät tuottavat monille kokemuksen siitä, että he voivat tarjota jollekulle toiselle kaltaiselleen jotain hyödyllistä. Tämä on myös jonkinlainen vastareaktio siihen, että kaupunkien on väitetty muuttuneen anonyymeiksi asuinpaikoiksi, joissa naapurin ei ole kontaktia. Vaihtotalous tuottaa kokemuksen siitä, että tässä tehdään asioita oikeasti yhdessä.

Vaihtotalouden levittäytyminen digitaaliseen maailmaan on tarkoittanut sitä, että mukaan pääsee myös vähän erilaisia ihmisiä kuin perinteisessä, kiinteisiin naapurussuhteisiin perustuvassa vaihtotaloudessa. Osa ihmisistä rohkaistuu tekemään asioita netin kautta vaikka olisivatkin arkoja tai ujoja kasvotusten tapahtuvassa vuorovaikutuksessa. Jakamistaloudessa

luottamuksen rakentamisen rooli on merkittävä, omasta luotettavuudesta ja maineesta on huolehdittava. Jos ei osaa pitää lupauksiaan, menettää maineensa ja tällöin vaihtotaloudessa toimiminen käy vaikeaksi. Tätä varten nettikirjputoreilla ja muissa jakamispalveluissa käyttäjät arvioivat toisiaan jatkuvasti.

Viime vuosikymmenet olemme tottuneet elämään hyvin vahvasti yhdessä rahataloudessa, jossa suurin osa vaihdosta on tapahtunut rahalla. On mahdollista, että monilla seuduilla ihmisillä on tulevaisuudessa paljon vaihdettavaa mutta suhteellisen vähän rahaa. Näin voi käydä esimerkiksi työttömyyden ja vajaatyöllisyyden koettelemilla alueilla tai seuduilla, joissa on paljon hyväkuntoisia eläkeläisiä. Erilaiset aikapankki-järjestelmät tarjoavat jo nyt teknologiset työkalut, joiden avulla ihmiset voivat vaihtaa palveluksia ilman rahaa monenkeskisesti, siten että palvelusta ei tarvitse palauttaa suoraan samalle ihmiselle jolta on itse saanut palveluksen. Yhtä hyvin ihmiset voivat ihan naapureiden kesken vaihtaa työtä, ruokaa ja tulevaisuudessa myös vaikkapa omilla aurinkopaneleilla tuotettua energiaa, sen mukaan mitä itse kullakin on ylenmäärin. Nykyinen lainsäädäntö suhtautuu tähän kaikkeen penseästi. Olisi tärkeää käydä tästä pian laajaa poliittista keskustelua: mikä siinä on toivottavaa ja mitkä ovat välttettäviä ilmiöitä, joihin lainsäädännön pitää jatkossakin puuttua.

Rahaa tulee jatkossakin olemaan. On paljon asioita, joiden kauppa ei juuri muutu. Raha on erinomainen keksintö, joka mahdollistaa laajan kaupankäynnin toisilleen tuntemattomien ihmisten välillä. Uudet vaihtotalouden muodot laajentavat vaihtoa ennen kaikkea suuntiin, jotka eivät aiemmin olleet rahatalouden piirissä. Mutta entistä useammalle tulee mahdolliseksi saada hoidettua joitain asioita myös ilman rahaa tai pienellä rahalla

ALEKSI NEUVONEN
Kirjoittaa johtaa ajatushautomo
Demos Helsingin tutkimustoimintaa

Kertomuksia rohkeudesta

Kohdatessamme yksilöinä tai yhteiskuntana epäoikeudenmukaisuutta, aggressiivisuutta tai väkivaltaa – oli kyseessä sitten työpaikkakiusaaminen, nakkikioskitappelu, terrorismi tai kansainvälistä oikeutta rikkova öykkärivaltio – valitettavan usein katsomme vaihtoehtoja olevan vain kaksi: pakeneminen tai taisteleminen. Mikäli päädyimme jälkimmäiseen, huudamme kun meille huudetaan, ja suutemme kun meille suututaan. Viranomaisemme rankaisevat lainrikkoojia, ja poliittikkomme lisäävät puolustusmenoja, jos naapurissa uhitellaan. Toinen vaihtoehto – alistuminen, passiivisuus tai nöyrytyminen – nähdään syystäkin huonona, sillä paha ei saa palkkaansa, eikä epäoikeudenmukainen tilanne tule korjatuksi.

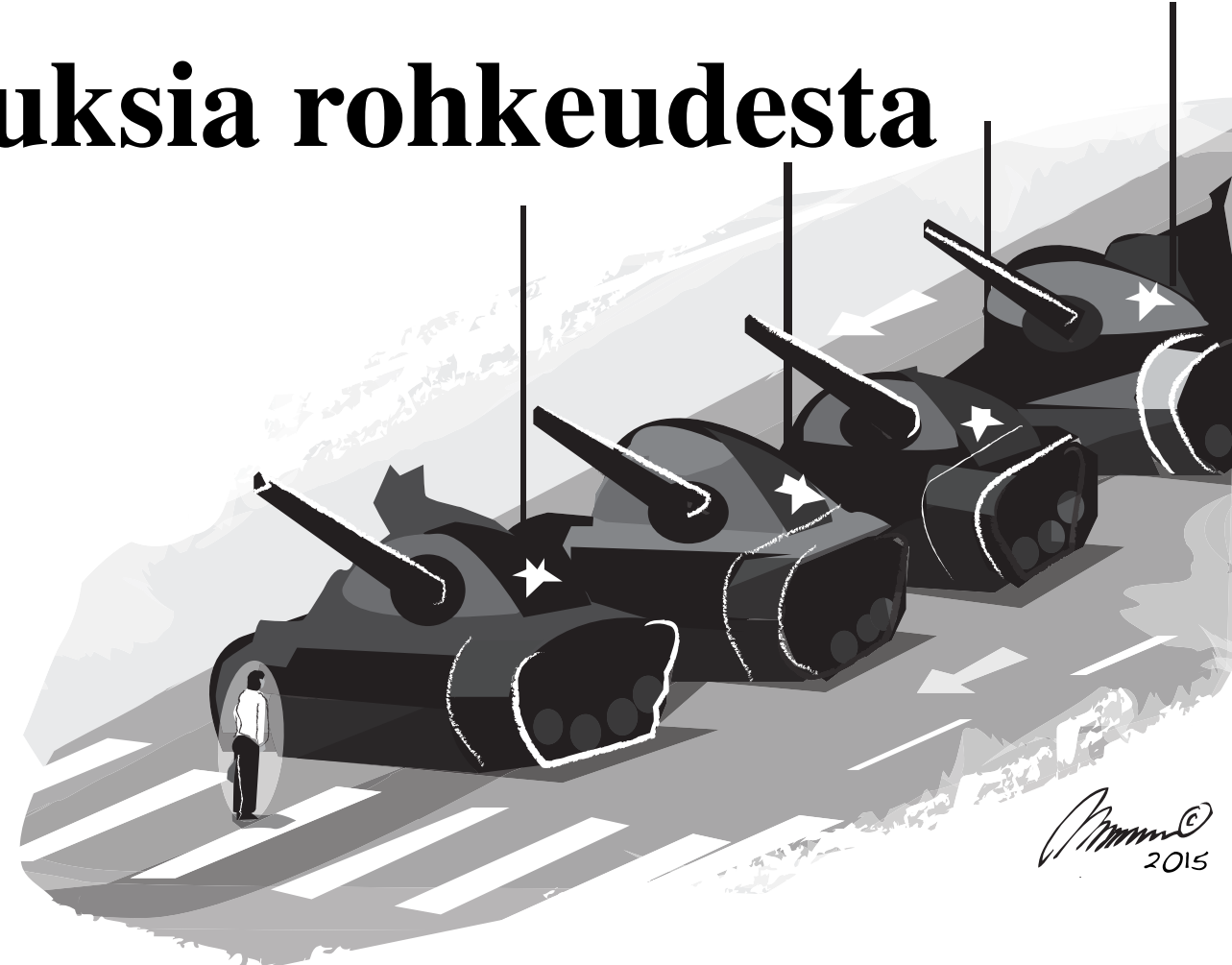
Mutta on olemassa kolmaskin vaihtoehto, jonka avulla voimme puuttua epäkohtiin. Se on aktiivinen, mutta ei aggressiivinen. Se on taipumaton, mutta ei uhitteleva. Se on todistetusti toimiva, mutta vaatii käyttäjältään rohkeutta, osaamista ja pelisilmää. Tutkimusten mukaan se on tehokkaampi keino kuin väkivalta, vaikkakin vähemmän tunnettu, ja siten myös vähemmän kehitetty, jalostettu ja kokeiltu. Kyseessä ei ole taikatemppu, joka toimisi aina ja kaikkialla automaattisesti, vaan voima, jonka käyttämisessä voi harjoittelun avulla tulla paremmaksi.

Sillä on monta nimeä: satyagraha, moraalinen jiu-jitsu ja väkivallattomuus, vain kolme mainitakseni. Kaliforniassa joitakin vuosia sitten tapaamani, yhdysvaltalainen David Hartshough käytti sitä yhdeksäntoistavuotiaana, kun häntä uhattiin puukolla hänen osallistuessaan tummaihoisten ihmisoikeuskamppailuun. Hän oli katsonut uhkaajaa silmiin ja sanonut: ”Sinä teet niin kuin katsot oikeaksi, mutta minä yritän silti rakastaa sinua.” David ei totellut uhkaajaa eikä nöyrytnyt, mutta ei myöskään ollut aggressiivinen, ei pelännyt eikä pyrkinyt nöyryyttämään vastustajaansa. Davi-din rohkeus teki vaikutuksen, ja puukolla uhanut mies laski aseensa ja poistui paikalta.

Pekingissä, Taivaallisen rauhan aukiolla kesäkuussa 1989, sitä käytti tuntemattomaksi jäänyt kapinallinen, joka pysäytti panssarivaunukolonnan asettumalla seisomaan niiden eteen. Hän päätti näyttää kuinka tosissaan muutosta haluttiin, ja onnistuikin siinä, vaikka kokonaisuudessaan Kiinalaisopiskelijoiden väkivallaton vallankumous ei onnistunutkaan.

Todistetusti tehokas

Juuri tähän epäonnistumiseen veto-si sissiryhmiä työksensä tutkinut Erica Chenoweth, kun hän osallistui väkivallat-

tomuustutkijoiden konferenssiin, ja halusi ilmaista skeptisyytensä ajatukselle, että väkivallattomuus olisi väkivaltaa tehokkaampi poliittinen vaikuttamiskeino. Eräs tutkijoista esitti Chenowethille haasteen: miksi et todista väitettäsi tilastotieteellisesti. Chenoweth otti haasteen vastaan, ja seuraavien vuosien aikana kokosi tietokannan yli kolmestasadasta väkivaltaisesta ja väkivallattomasta vallankumouksesta, itse-näisyyskamppailusta ja miehitysten vastustamisesta, ja tuli – itselleen yllätykseksi – siihen tulokseen, että väkivallattomat kampanjat ovat viimeisen sadan vuoden aikana olleet lähes kaksi kertaa tehokkaampia kuin väkivaltaiset.

Viime vuosisadan tärkeimpiä onnistuneita väkivallattomia kampanjoita olivat Intian itsenäisyyskamppailu 30- ja 40-luvuilla, amerikkalaisten ihmisoikeustaistelu 50- ja 60-luvuilla, Tšekkoslovakian siviilivastarinta Varsovan liiton miehittäjiä vastaan vuonna 1968, Portugalin neilikavallankumous vuonna 1974, Puolan solidaarisuusliike 1980-luvulla, Filippiinien People Power -vallankumous vuonna 1986, kommunistimijärjestelmän luhistumiseen Euroopassa vuosina 1989-91, apartheid-järjestelmän kaatumiseen Etelä-Afrikassa vuonna 1994 ja Serbian pusku-tractorivallankumous vuonna 1999. Meneillään olevalla vuosisadalla menestyksellisiä väkivallattomia

vallankumouksia on toteutettu muun muassa Georgiassa, Ukrainassa, Libanonissa ja Tunisianssa.

Väkivallattomuuden muodot

Kansalaisaktiivisissa väkivallattomuuden voimaa on käytetty niin naisten, etnisten vähemmistöjen, seksuaalivähemmistöjen kuin eläinoikeuksienkin ajamisessa. Arkipäiväisessä vuorovaikutuksessa sitä käytetään joka ikinen päivä joka ikisessä maailman kylässä, vaikka useinkaan sen käyttäjä ei tiedä sitä käyttävänsä. Juridikkassa se tunnetaan nimellä restoratiivinen oikeus, ja se on käytössä esimerkiksi rikosten sovittelumeneteyissä. Kansainvälisen kriisinhallinnan puolella on koke-muksia sekä aseellisesta että aseettomasta rauhanturvaamisesta.

Mitä asialle tulisi tehdä? Kyse ei ole siitä, että meidän tulisi lakkauttaa puolustusvoimamme ja päästää vangit vankiloistaan, vaan siitä, että meidän tulisi rehellisesti ja tieteellisesti verrata eri vaikuttamiskeinoja. Meidän tulisi tiedostaa, että edellä kuvatun kaltainen voima on olemassa, tutkia sitä, opettaa, testata, ja kehittää siitä yhä vakavammin otettava vaihtoehto väkivallalle.

Media kiinnostää huomionsa väkivaltaan

Väkivallattomuuden voima jää medioissa ja historiankirjoissa valitettavan vähälle huomiolle. Syy tähän on yksinkertainen: väkivalta on epänormaalia, ja siksi siihen kiinnitetään huomiota. Kuvitelkaa esimerkiksi kahta veljestä, joille tulee erimielisyyttä perinnönjaosta. Jos he ratkaisevat

riitansa puhumalla, väkivallattomia metodeja käyttäen, kukaan tuskin saa koskaan tietää, että heillä mitään ristiriitaa on ollutkaan. Mutta jos he yrittävät ratkaista ristiriitansa nyrkkiäpappelulla, hyvin herkästi naapurit sen kuulevat ja juoruavat eteenpäin. Puukkotappelulla ”ratkaistu” perintöriita puolestaan päättyisi helposti paikallislehteen, ja mikäli tilanne äityisi ampumavälikohtaukseksi, siitä tulisi valtakunnan tason uutinen. Eli mitä enemmän väkivaltaa, sitä enemmän se saa huomiota.

Sama pätee historiankirjoihin. Kuinka moni muistaa miten Norja itsenäistyi vuonna 1905? Kovin moni ei tapausta muista, koska se ohitetaan historiankirjoissa hyvin nopeasti, koska sodan onnistunut välttäminen ei yleensä katsota tärkeäksi historialliseksi tapahtumaksi.

Tulevaisuus

Mitä asialle tulisi tehdä? Kyse ei ole siitä, että meidän tulisi lakkauttaa puolustusvoimamme ja päästää vangit vankiloistaan, vaan siitä, että meidän tulisi rehellisesti ja tieteellisesti verrata eri vaikuttamiskeinoja. Meidän tulisi tiedostaa, että edellä kuvatun kaltainen voima on olemassa, tutkia sitä, opettaa, testata, ja kehittää siitä yhä vakavammin otettava vaihtoehto väkivallalle.

Tämän tiedon levittämiseksi olen luonut Kertomuksia rohkeudesta -luentosarjan, viikoittaisen nettiradiolähetyksen ja Facebook-sivuston. Työn alla on myös väkivallattomuuden voimaa käsittelevä kirja.

124

Timo Virtala

SOSIOLOGI,
RAUHANAKTIVISTI

Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden häviäminen, aliravitseminen ja sodat eivät ole luonnonlakeja, vaan ihmisten tekemien poliittisten päätösten seurauksia. Globaalin oikeudenmukaisuuden edistäminen ja ilmastonmuutoksen torjuminen tulisi olla poliittisen toimintamme keskiössä.

timovirtala.net

Vihreät De Gröna
UUSIMAA